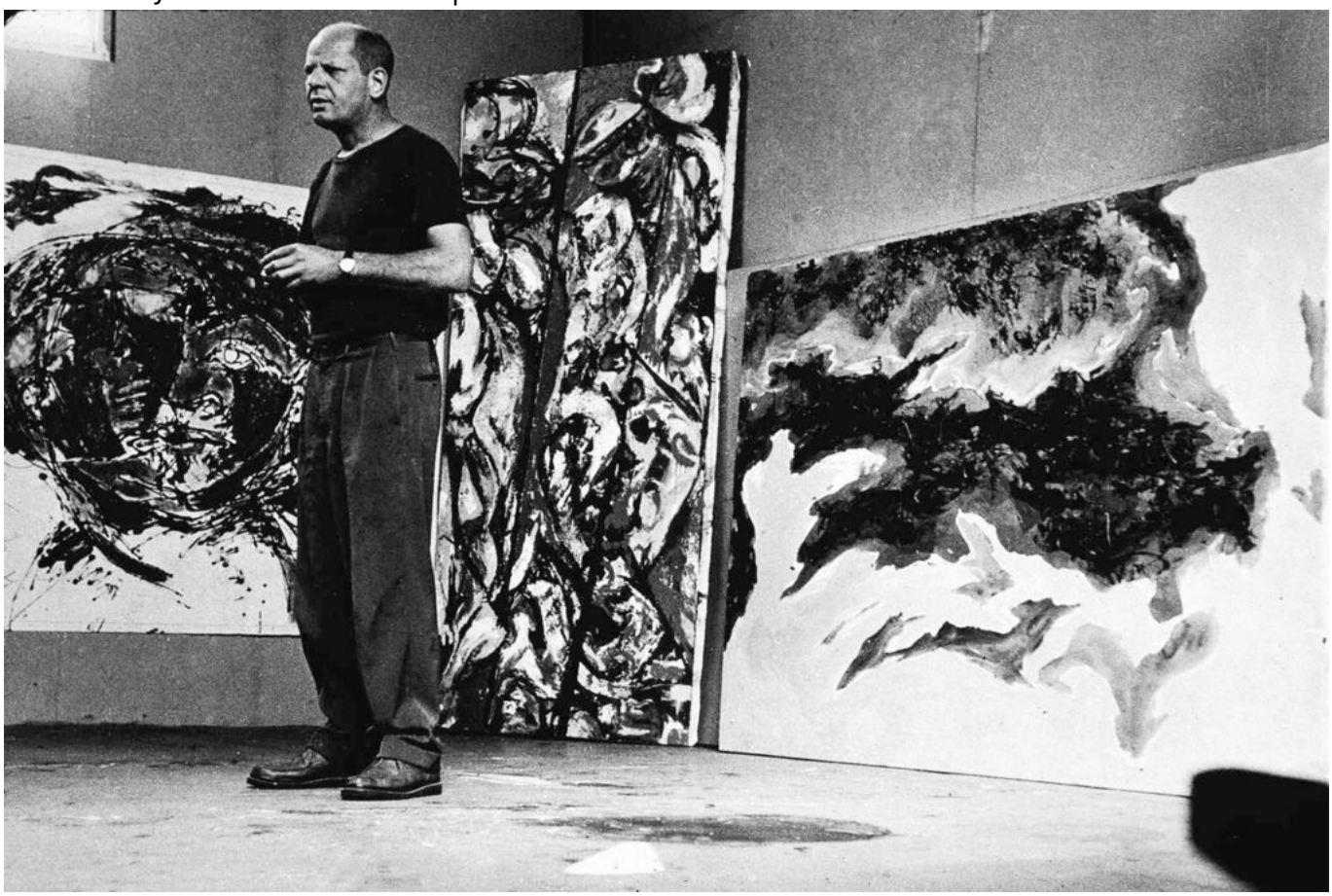
Τζάκσον Πόλοκ, ο Πικάσο πέραν του Ατλαντικού

written by Piera Del Bando | 21.05.2015

Ήταν η απάντηση της Αμερικής στην Ευρώπη.

Το 1950 το TIME τον χαρακτηρίζει ως τον «μεγαλύτερο εν ζωή Αμερικανό καλλιτέχνη».

Η ραγδαία καθιέρωσή του είναι αποτέλεσμα μιας επαναστατικής μεθόδου που είχε επινοήσει το 1947 και την παρουσίασε το 1948. Πρόκειται για το dripping που θα αποτελέσει τη σφραγίδα της προσωπικής του γραφής.

«Οι νέες ανάγκες χρειάζονται νέες τεχνικές. Και οι σύγχρονοι καλλιτέχνες έχουν βρει νέους τρόπους και νέα μέσα για να εκφράζονται… Κάθε εποχή βρίσκει τις δικές της τεχνικές» δήλωνε ο ίδιος, παρουσιάζοντας την επινόησή του.

Παράλληλα διευκρίνιζε ότι στους πίνακες του δεν επιδιώκει και δεν κυριαρχεί το τυχαίο.

Πέρασαν αρκετά χρόνια από το θάνατο του κορυφαίου Αμερικανού ζωγράφου (1912-1956) για να αντιληφθούμε ότι οι χαοτικοί πίνακες που δημιουργούσε στάζοντας χρώμα με ορμή στον καμβά, δεν προέκυψαν από κάποια εκκεντρική καλλιτεχνική επιλογή.

Επιστημονικές έρευνες που έγιναν τα τελευταία χρόνια, όπως εκείνη στο Πανεπιστήμιο του New South Wales της Αυστραλίας, αποκάλυψαν ότι οι πίνακες του αφηρημένου εξπρεσιονιστή ζωγράφου, δεν είναι τόσο χαοτικοί, όσο νόμιζαν ορισμένοι, αλλά αντικατοπτρίζουν τη δομή αυτό-ομοιότητας των fractals.

Στο τρισδιάστατο σύμπαν που ζούμε ,έχουμε και δικαίως ,την αίσθηση ότι οι διαστάσεις είναι ακέραιοι αριθμοί. Μια ονοδιάστατη γραμμή, ένα δισδιάστατο τρίγωνο, ένας τρισδιάστατος κύλινδρος. Όλα αυτά προ φράκταλ, τα συγκεκριμένα σχήματα έχουν τόσο μεγάλο βαθμό πολυπλοκότητας που η διάστασή τους παύει να είναι ακέραιος και κυμαίνεται ανάμεσα στο 1 και το 3. Για παράδειγμα η ακτογραμμή της Βρετανίας έχει φράκταλ διάσταση ίση με 1,25, το κουνουπίδι 2,33, ο ανθρώπινος πνεύμονας 2,97. Τι σχέση όμως έχει η φράκταλ διάσταση με την ζωγραφική;

Ο Τζάκσον Πόλοκ ολοκλήρωσε αρκετές «θορυβώδεις» συνθέσεις με την τεχνική του σταξίματος πάνω σε τεράστιους καμβάδες. Ο ίδιος αισθανόταν ότι δημιουργούσε πίνακες «απόλυτης αρμονίας», ενώ οι επικριτές του χαρακτήριζαν, με μια δόση ποιητικής ειρωνείας τα έργα του, «τυχαίες, ανοργάνωτες εκρήξεις ενέργειας».

Οι ερευνητές αφού εξέτασαν μια σειρά από πίνακες που ο ζωγράφος έφτιαξε από το 1943 μέχρι το 1952 μάλλον δικαίωσαν τον δημιουργό, αφού εντόπισαν στις παραστάσεις του στοιχεία από τη δομή των fractals και όχι συναισθηματικές ρίψεις χρωμάτων στον καμβά.

Χαρακτηριστικό των fractals είναι η αυτό-ομοιότητα σε πολλαπλές κλίμακες: το μικρό κομμάτι ενός fractal έχει παρόμοια χαρακτηριστικά με ένα μεγαλύτερο. Στις αναλύσεις που έγιναν οι ερευνητές εντόπισαν το ίδιο χαρακτηριστικό και στους πίνακες του ζωγράφου.

Η τεχνική του σταξίματος που επινόησε ο Πόλοκ άρχισε να γίνεται ακόμα πιο περίπλοκη με την πάροδο του χρόνου. Σε ένα πρώιμο έργο του 1943 οι ανορθόδοξες «πινελιές» χρώματος κάλυπταν μόνο το 20% του καμβά.

Από το 1952, ο Πόλοκ άρχισε να ζωγραφίζει πιο σύνθετες παραστάσεις, όπου οι διάσημες «μουτζούρες» του κάλυπταν περισσότερο από το 90% της επιφάνειας του καμβά. Αντιστοίχως, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η fractal διάσταση των έργων του αυξήθηκε σταθερά, από μια χαμηλή τιμή που πλησίαζε το 1 στην υψηλότερη τιμή του 1,72.

Όταν, λοιπόν, βρεθείτε ξανά μπροστά από ένα πίνακα του Τζάκσον Πόλοκ, σκεφτείτε λίγο πριν πείτε τις φράσεις: «Τι είναι αυτό; Θα μπορούσα να το είχα κάνει κι εγώ».

Στα δύο πρώτα βίντεο βλέπουμε τον ζωγράφο με το αιώνιο τσιγάρο στα χείλη να εφαρμόζει το στάξιμό του (Dripping) στην αγροτική αποθήκη -στούντιο που αγοράστηκε με 2 χιλιάδες δανεικά δολάρια από την Γκαγκενχάϊμ.

Σε μερικές περιπτώσεις ζωγράφιζε πάνω σε παλιούς του πίνακες καταστρέφοντας, μην αφήνοντας ίχνη για κάτι που θεωρούσε ξεπερασμένο.

Κλείνουμε με μία δεκάλεπτη παρουσίαση του έργου του.